Rekenkamerrapport

Rekenkamer Gemert-Bakel en Laarbeek

Benchmark Voorzieningen Laarbeek versie 1.0



Maart 2026

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoek/benchmark naar voorzieningen van de gemeente Laarbeek.
Of – preciezer geformuleerd – naar de verhouding tussen de voorzieningen en de gemeentelijke lasten, in relatie tot andere gemeenten. Of nog simpeler: “krijgen de inwoners van Laarbeek waar voor hun geld?”
Een plausibele vraag, waar niet simpelweg een antwoord op te geven is, zo bleek al gauw. Want wat verstaat men onder “voorzieningen” en over welke “gemeentelijke lasten” heeft men het dan? En zit tussen beide dan een relatie? En kan dat dan vergeleken worden met andere, relevante gemeenten?

Toch boog de rekenkamer zich over deze vragen, die ontstonden in de boezem van de raad van Gemert-Bakel, maar ook relevant werden geacht voor Laarbeek, zo vonden de Laarbeekse leden van de regiegroep.
Wetende dat er geen makkelijk, laat staan eensluidend antwoord op te geven zou zijn, ging de rekenkamer op weg…..
De zoektocht naar de scope en daarmee aanpak van dit onderzoek bleek een ‘*springprocessie van Echternach’*: drie stappen voorwaarts en twee stappen terug. Want het bleek dat niet alle te onderzoeken variabelen makkelijk (of soms niet) te vinden waren, zonder in appels en peren – qua vergelijking - te vervallen. Daarom heeft deze ‘processie’ langer geduurd dan we aanvankelijk hadden verwacht. Maar beter een devote processie dan helemaal niks, zo dachten we bij de rekenkamer. En daarmee werden we gesteund door zowel de aanvankelijk geraadpleegde klankbordgroep (uit beide gemeenteraden) als recent nog door de regiegroep van de rekenkamer.
‘Devoot ’in de zin van: levert het voldoende relevante informatie op voor de vergelijkingsvraag? We denken daar als rekenkamer voldoende in geslaagd te zijn.

Voldoende in geslaagd, maar we zijn zeker nog niet tevreden. We hebben veruit de meeste variabelen in onze ogen goed (= *valide*) kunnen vertalen in indicatoren, waarvan de meting *betrouwbaar* is. Maar niet alle, omdat bijv. de variabele ‘armoedevoorziening’ nog niet te meten bleek. En we zijn natuurlijk ook benieuwd of (buiten de klankbord- en regiegroep) voor de andere raadsleden in Gemert-Bakel (en Laarbeek) de gezette onderzoekstappen navolgbaar blijken. Hebben we wellicht iets over het hoofd gezien?

Daarom is voor de rekenkamer deze zoektocht naar ‘de heilige graal’ een voorlopige. We noemen deze benchmark dan ook “***versie 1.0***” omdat we zeker potentiële verbeteringen zien:

a. De indicator(en) die we nog niet (goed genoeg) geoperationaliseerd konden krijgen, zoals het armoedebeleid;

b. De reactie van de beide raden en colleges van Laarbeek en Gemert-Bakel op deze eerste ‘Proeve’;
c. De nadere analyse op de ‘opmerkelijke verschillen’ die we nog willen uitvoeren, samen met de beide colleges;
d. De verdiscontering van de benchmark ‘woonlasten 2026’ van het onderzoeksbureau Coelo, die over enkele maanden beschikbaar komt.

Vandaar dat wij voornemens zijn om in mei/juni 2026 een ‘***versie 2.0’*** van deze benchmark uit te brengen. Die we dan vervolgens via de normale route (hoor- en wederhoor via de colleges) aan de beide gemeenteraden voor willen leggen.

Wij denken dat ons rapport dan zal kunnen helpen om de zoektocht die ook de gemeente Laarbeek onderneemt op dit punt, te kunnen verlichten.
Rest nog te vermelden dat de rekenkamer dit onderzoek/deze benchmark in eigen beheer heeft verricht. Als onderzoeker trad de voorzitter op.

De rekenkamer,

Frits van Vugt (voorzitter, en onderzoeker)
Laurens Elzinga (lid)
Rob Malag (lid)
Antje van den Berg (secretariaat)

1. Aanleiding en doorlopen proces

Dit onderwerp was aanvankelijk door de CDA-fractie van Gemert-Bakel ingebracht, met als motivering: *"Wij zouden graag willen laten onderzoeken hoe onze voorzieningen t.o.v. andere gemeente en de gemeentelijke lasten zich verhouden."*

Vanuit de regiegroep (i.c. de raadsleden uit Laarbeek) kwam de suggestie om dat onderzoek niet alleen te doen voor Gemert-Bakel, maar ook voor Laarbeek. Aan deze wens heeft de rekenkamer graag voldaan.

Als rekenkamer hebben we indertijd aangegeven dat dit onderwerp qua scope en diepgang nog nadere precisiering behoefde.
Samen met een ingestelde klankbordgroep was daarvóór al ingezoomd op vragen die te maken hebben met de mogelijke scope van het onderzoek, te weten:

- over welke voorzieningen het gaat?
- gaat het over de aanwezigheid sec, of ook het gebruik?
- welke parameters (zowel objectieve data als kwalitatieve) het best kunnen worden gehanteerd?
- over welke gemeentelijke lasten gaat het?
- met welke andere gemeenten wil men vergeleken worden?

Vervolgens hebben wij informatie opgevraagd over de beschikbaarheid van data over deze onderwerpen. Dat bleek niet makkelijk.

In een tweede overleg met de klankbordgroep hebben wij onze voorlopige conclusies ten aanzien van de scope van het onderzoek weer gedeeld met de klankbordgroep en op basis daarvan de onderzoeksopzet gemaakt.
In deze sessie bleek brede consensus over de afbakening/scope van zowel de voorzieningen (en hoe deze in beeld kunnen komen) als over de afbakening/scope van wat onder (woon-)lasten moet worden verstaan. Op basis van deze 2^{e} sessie is de scope van voorzieningen door de rekenkamer nog iets uitgebreid. Dit leidde tot de onderzoeksopzet, die met de beide raden is gedeeld.

Vervolgens heeft de rekenkamer bezien op welke wijze de gewenste data 'binnengehaald' kunnen worden, en welke referentiegemeenten het best in het onderzoek betrokken kunnen worden.

N.a.v. hiervan heeft in januari 2026 nog een laatste afstemming (in dit geval met de regiegroep) plaatsgevonden.

2. De onderzoeksvraag

In het kort is de onderzoeksvraag de volgende:

"***Wat levert een vergelijking van de voorzieningen in Gemert-Bakel en Laarbeek met andere gemeenten op, mede in relatie tot de (woon-)lasten van die gemeenten***."

Nadere duiding
Achter deze vraag kunnen meerdere veronderstellingen schuil gaan. Bijvoorbeeld dat er een relatie zou kunnen zijn tussen de omvang/kwaliteit van voorzieningen en de (woon-)lastendruk voor de inwoners. Een andere kan zijn dat er een bepaald voorzieningenniveau 'normaal' zou zijn voor gemeenten van een vergelijkbare grootte, en méér voorzieningen op een bepaalde 'luxe' kan duiden.

We hebben als rekenkamer gesteld dat pas gedurende het onderzoek duidelijk zou worden of er een 'getrouwe' benchmark mogelijk is.
Om deze redenen gaven wij op voorhand (bij de onderzoeksopzet) de volgende disclaimers mee bij dit onderzoek:

- **Een causale relatie tussen het voorzieningenniveau en lokale lasten zal nooit aantoonbaar zijn**. Daarvoor zijn beide componenten te zeer afhankelijk van andere factoren (niet in de laatste plaats van politieke keuzes)
- **In het onderzoek staat de benchmark centraal**. Het kan zijn dat bepaalde componenten die het 'voorzieningenniveau' bepalen moeilijk in een benchmark te vatten zijn (bijvoorbeeld omdat geselecteerde gemeenten geen data hierover of geen vergelijkbare data hebben); dat kan betekenen dat de 'next best' data gebruikt moeten worden.

3. De scope van de voorzieningen

3.1 Nadere precisering, samen met de klankbordgroep

Vragen die in het overleg met de klankbordgroep aan de orde waren:

- Over welke voorzieningen gaat het? Bijv. alleen de door de gemeente bekostigd, en zo ja welke dan? Bijv. sociaal-cultureel, sport, kinderopvang, zorg, voorzieningen in de openbare ruimte, (zoals groen, wegen e.d.)?
- Gaat het over de aanwezigheid sec, of ook het gebruik?

Welke parameters het best kunnen worden gehanteerd, zowel voor de objectieve data (aantallen, m2, bezettingsgraad, etc.) als voor de kwalitatieve kant (voor dat laatste kon gebruik worden gemaakt van o.a. de Burgerpeiling 2021)?

Op basis van deze discussie besloot de rekenkamer in de onderzoeksopzet het volgende. Focus leggen op:

a. sociaal-culturele voorzieningen, incl. middelen armoedebeleid, sport, voorliggend veld; dan gaat het om gemeentelijke subsidies/uitgaven voor:

1. sociaal-culturele voorzieningen (incl. buurtvoorzieningen, jongeren- en ouderenvoorzieningen, bibliotheek)
2. sportsubsidies en gemeentelijke bijdragen in sportaccommodaties (in- en outdoor)
3. cultuursubsidies
4. onderwijsvoorrangsbeleid en peuteropvang
5. voorliggend veld zorg en welzijn (incl. mantelzorg)
6. armoede- en minimabeleid, incl. schuldhulpverlening

Daarbij:

- vooral kijken naar autonoom geld wat gemeente er zelf in stopt (dus excl. rijksmiddelen)
- waar het zinvol is: ook aantallen c.q. het gebruik van de voorziening meenemen (mits te benchmarken)

b. tevredenheid van inwoners over aspecten van woon- en leefomgeving en over voorzieningen zorg en welzijn[1]

c. waar het zinvol is: aantal/bereikbaarheid van overige voorzieningen meenemen (vergelijkbaar met benchmark Woonaantrekkelijkheid gemeenten)[2]

[1] Af te leiden uit: *Burgerpeiling wsjg.nl* – hoofdstuk 3 (woon- en leefklimaat); zowel Laarbeek als Gemert-Bakel deden daaraan mee in 2021. Gemert-Bakel vervolgens ook in 2025 (zij het via een andere onderzoeksmethode).

[2] Bureau Louter, *Waar willen we wonen; woonaantrekkelijkheid gemeenten* (2022); het gaat dan met name over de daarin gehanteerde categorieën 1. Onderwijs en kinderopvang, 2. Medische zorg; 4. Vrijetijdsactiviteiten. Nadien werden we nog opmerkzaam gemaakt op de Nulmeting voorzieningen metropoolregio Eindhoven. In de 2.0 versie gaan we op beide nader in.

3.2 Nadere precisering, samen met de regiegroep

Gedurende het onderzoek, bleek dat de rekenkamer toch nadere keuzes moest maken. Zo bleken aantallen voorzieningen & gebruik voorzieningen niet goed te benchmarken.
Zo is het moeilijk, zoniet ondoenbaar om MFA's/ ontmoetingsgebouwen/ theaters/ dorpshuizen/ musea /sporthallen te vergelijken, omdat die heel erg veel (kunnen) verschillen in aantal ruimtes /m2 per ruimte/ theaterzaal/ hal. Ook bezettingsgraden verschillen enorm in soort meting. Vandaar dat samen met de regiegroep is gekeken naar wel te benchmarken indicatoren; de meest stabiele en vergelijkbare data blijken te vinden zijn het in bedrag dat de gemeente er (per saldo) in stopt.

Ook is gekeken of de onder a. (in paragraaf 3.1) genoemde 6 sociaal-culturele voorzieningen op eenduidige manier te meten zijn.
Daarvan zijn 5 van de 6 sectoren redelijk goed te meten (althans qua kosten en tevredenheid).
Dat geldt echter niet voor het onderdeel armoede- en minimabeleid.[3] Dat betekent dat deze component vooralsnog buiten beschouwing is gelaten. Gepoogd wordt deze alsnog in versie 2.0 op te nemen.

De overige beleidssectoren zijn te herleiden uit de taakvelden, die onderdeel uitmaken van de programmabegroting (elke gemeente volgt deze taakvelden):

Ad 1. Sociaal-culturele voorzieningen / welzijn (excl. bibliotheek): is de hoofdmoot van taakveld 6.1: "samenkracht en burgerparticipatie";

Ad 2 Sportsubsidies en sportaccommodaties: zitten achtereenvolgens in taakveld 5.1 ("sportbeleid en activering") en 5.2 ("sportaccommodaties");

Ad 3 Cultuur: is de optelsom van de taakvelden 5.3 ("cultuurpresentatie, -productie en -participatie"), 5.4 ("musea"), 5.5 ("cultureel erfgoed") en 5.5 ("media", m.n. bibliotheek);

Ad 4 Onderwijs zit m.n. in taakveld 4.3 ("onderwijsbeleid en leerlingzaken");

Ad 5 Voorliggend veld zorg en welzijn is onderdeel van het al genoemde taakveld 6.1.

[3] Gehoopt was dat Gemert-Bakel (nog steeds) mee deed aan de benchmark van DIVOSA: Armoede en schulden. Maar dat blijkt sinds vorig jaar gestopt te zijn. Laarbeek deed aan deze benchmark niet mee. Vervolgens is bezien of in Peelgemeenten verband er vergelijkbare bedragen per gemeente te destilleren zijn, aangezien er een gezamenlijk armoedebeleid wordt uitgevoerd; ook dat bleek vooralsnog niet mogelijk. Ook dat zal voor versie 2.0 nader bezien worden.

In overleg met de regiegroep is toegevoegd de voorziening “groen” (incl. speelvoorzieningen); deze maakt het hoofdbestanddeel uit van taakveld “Openbaar groen en (openlucht) recreatie”.

Van al deze aspecten zijn – qua tevredenheid van de inwoners - ook data af te leiden uit (te benchmarken) tevredenheidsonderzoeken. Al zijn die niet allemaal uit hetzelfde jaar.

4. De scope van de gemeentelijke lasten

De vraag die in het overleg met de klankbordgroep eerder aan de orde was: over welke gemeentelijke lasten het gaat: alleen de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing) of ook andere belastingen en retributies?

Als rekenkamer hebben we gemeend om als maatstaf de “lokale belastingdruk” te nemen, die namelijk al door beide gemeenten gebruikt wordt in de paragraaf Lokale heffingen (van de programmabegroting). Dus de combinatie van OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing, toegepast op de lastendruk per meerpersoonshuishouden.
Hiervoor is al een goede benchmark beschikbaar, die beide gemeenten ook gebruiken ter vergelijking.[4] Dit hebben we ook opgenomen in de onderzoeksopzet.

5. De benchmark: welke gemeenten?

Tenslotte hebben we ons gebogen over de vraag: met welke andere gemeenten wil men vergeleken worden?

Voor de rekenkamer waren de belangrijkste criteria:
- gemeenten die vergelijkbaar zijn qua inwonersaantal;
- gemeenten die vergelijkbaar zijn in meerkernigheid;
- gemeenten die mee hebben gedaan aan de Burgerpeiling wsjg.nl;
- bereidheid van gemeenten om vergelijkbare gegevens over voorzieningen aan te leveren.[5]

[4] Coelo, *Atlas van de lokale heffingen (2025)*

[5] Dit laatste kwam te vervallen, toen teruggegrepen kon worden op een andere indicator, namelijk de saldi die betrekking hebben op de diverse relevante taakvelden.

Een selectie op basis van de eerste drie criteria levert (naast Gemert-Bakel en Laarbeek) de volgende vijf andere gemeenten op:

Gemeente	Inwoners	Kernen	Burgerpeiling
Gemert-Bakel	31.812	7	Ja
Laarbeek	23.543	4	Ja
Gilze-Rijen	28.361	4	Ja
Drimmelen	28.399	6	Ja
Bernheze	32.943	5	Ja
Eersel	20.539	6	Ja
Rucphen	23.984	5	Ja

Daar is, op verzoek van de regiegroep, daarna nog aan toegevoegd:

Deurne	33.597	6	Ja

Overigens kan op onderdelen ook vergeleken worden met andere gemeenten, zoals bij de Burgerpeilingen (vergelijking met gemeenten in dezelfde inwonersklasse) en met de Metropoolgemeenten Eindhoven. Dat laatste zullen wij in versie 2.0 doen.

6. Relevantie voor Laarbeek

"*In Laarbeek is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in voorzieningen in alle dorpen, waardoor er een uitstekend niveau aan sociale, culturele en educatieve voorzieningen aanwezig is. Dit willen we naar de toekomst toe ook zo behouden. Dat vraagt om reserveringen/ investeringen voor het beheer en onderhoud van de voorzieningen*." Deze passage staat op p. 26 van het Bestuursakkoord gemeente Laarbeek 2022 – 2026 ("Samen aan zet").

Verderop in datzelfde bestuursakkoord is te lezen: "*We blijven investeren in het behoud van ons hoge voorzieningenniveau, met een realistische blik op mogelijkheden, onmogelijkheden en goed uit te leggen overwegingen. Onroerend Zaak Belasting is niet bij voorbaat sluitpost van de begroting. Er dient een balans te zijn tussen opbrengsten, kosten en het voorzieningenniveau in onze kernen*" (p. 31).

In de Rapportage Bestuursakkoord 2022 – 2026 (januari 2026) wordt m.b.t. de passage over het blijven investeren in het behoud van het hoge voorzieningenniveau verwezen naar de Kadernota 2026, waarin de meest recente ontwikkelingen op dit gebied zijn genoemd.

Ook de 'schaalsprong' op het niveau van 'brainport' c.q. 'metropool' Eindhoven heeft ongetwijfeld invloed op de ontwikkeling van het voorzieningenniveau in brede zin. In MRE-verband wordt momenteel het onderzoek 'Regionale Verkenning Voorzieningen'gedaan. De nulmeting van de voorzieningen is inmiddels uitgevoerd (het rapport zullen wij betrekken bij de 2.0 versie).

7. Benchmark op het gebied van de gemeentelijke uitgaven en de waardering van voorzieningen

Zoals in paragraaf 3.1 al is gesteld, hebben wij als rekenkamer een benchmark uitgevoerd op een vijftal beleidsterreinen/ voorzieningen:

- welzijn /voorliggend veld (w.o. sociaal- culturele voorzieningen);
- onderwijs;
- sport;
- cultuur;
- groen (en speelvoorzieningen).

Deze komen in de volgende paragrafen aan de orde.

De data die gebuikt worden komen uit een tweetal bronnen.

Enerzijds uit de financiële cijfers die gemeenten hebben opgenomen in de begroting 2026, gespecificeerd per taakveld. Het betreft hierbij de saldi (lasten minus baten) per taakveld. De bedragen zijn per duidend euro. De redenering is: hoe hoger het saldo des te meer investeert de gemeente in het voorzieningenniveau (hoger ambitieniveau).
Deze bedragen zijn vervolgens nog eens weergegeven in saldi per huishouden.[6] Voor dat laatste is gekozen omdat de omvang van de netto-kosten samenhangt met de grootte van de gemeente. Uitsplitsing per huishouden maakt (over het algemeen) beter de ambities per gemeente zichtbaar. Zeker omdat - als het gaat om de vergelijking met woonlasten – deze laatste ook per huishouden zijn uitgedrukt.

Naast de financiële inspanning die gemeenten zich getroosten (= ambitie) wordt vervolgens gekeken naar de waardering van inwoners voor deze voorzieningen. Dat wordt gedaan via de burgerpeiling[7] die sommige gemeenten eens in de zoveel jaar gebruiken om de mening van inwoners te peilen. De score is een rapportcijfer van 0-10. Deze tevredenheidsmeting is er alleen niet voor onderwijs, en pas vanaf 2024 voor cultuur. Laarbeek heeft deze peiling alleen in 2021 uitgevoerd. Gemert-Bakel deed deze peiling nogmaals in 2025 [8]

Per onderdeel is aangegeven of de saldi van Laarbeek afwijken van de gemiddelde bedragen. Hetzelfde geldt voor de waardering:

Grote negatieve afwijking van het gemiddelde (veel lagere saldo / veel lagere waardering)	
Kleine negatieve afwijking van het gemiddelde (iets lager saldo/ iets lagere waardering)	
Ongeveer op het gemiddelde qua saldo en/of waardering	
Kleine positieve afwijking van het gemiddelde (iets hoger saldo/ iets hogere waardering)	
Grote positieve afwijking van het gemiddelde (veel hoger saldo/ veel hogere waardering)	

[6] Hierbij is gebruik gemaakt van Openspending.nl
[7] De burgerpeiling is een gestandaardiseerde peiling van de mening van inwoners van gemeenten op diverse terreinen. Zie: https://vng.nl/artikelen/burgerpeiling. De rekenkamer heeft zowel voor Gemert-Bakel als voor Laarbeek in 2021 een burgerpeiling uit laten voeren.
[8] Opgemerkt zij dat de uitvoering van de burgerpeiling van Gemert-Bakel in 2025 op een andere wijze plaats vond dan die in 2021. Vooral de wijze van de toegang tot de enquête (in 2021 op basis van een aselecte steekproef; in 2025 op basis van open links) doet het vermoeden rijzen dat in de laatste versie er geen sprake was van een representatief beeld (ook al vanwege de veel lagere response). Daarom vergelijken we Laarbeek en Gemert-Bakel op basis van de burgerpeiling 2021.

7.1 Welzijn (w.o. sociaal-culturele voorzieningen)

Welzijn: Samenkracht en burgerparticipatie (taakveld 6.1)

'WELZIJNSVOOR-ZIENINGEN' [9]	Laarbeek	Gemert-Bakel	Gilze-Rijen	Deurne	Eersel	Drim-melen	Bernheze	Rucphen	Gemiddelde 8 gemeenten	Score L.b.
Saldo (L-B)	3.491	2.681	3.147	3.528	4.524	2.051	3.327	1.898		
Saldo per h.h.	355	200	278	242	518	165	244	182	273	

(1e regel: saldo van het taakveld: lasten minus baten; 2e regel betreft het saldo van het taakveld gedeeld door het aantal huishoudens)

Tevredenheid voorzieningen SOCIAAL DOMEIN	Laarbeek 2021	Gemert-Bakel 2021 2025	Gilze-Rijen 2020 2024	Deurne 2019	Eersel 2022	Drim-melen 2023	Bernheze 2023	Rucphen 2021	Gemiddelde referentie-gemeenten (tot 25.000) in 2021	Score L.b.
Aanbod welzijns-voorzieningen [10]	64	56 44	64 54	65	63	56	43	63	62	
Aanbod (gezondheids-) zorgvoorzieninge[11]	84	80 66	89 85	79	73	80	80	75	85	

(het cijfer betreft het percentage respondenten dat "(zeer) tevreden" invulde.

[9] Taakveld 'Samenkracht en burgerparticipatie': "Dit taakveld bestaat uit een breed palet aan voorzieningen, diensten, activiteiten en initiatieven gericht op het bieden van een sociale basis. Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie: burgerinitiatieven, ondersteuning vrijwilligers en mantelzorg; sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, straathoekwerk; preventie op het gebied van participatie (bijv. eenzaamheidsbestrijding), preventie op het gebied van GGZ, aanpak risicojongeren, vroegsignalering; buurt- en clubhuizen", e.a. voorzieningen.

[10] Vraagstelling was: "In hoeverre bent u tevreden of ontevreden over het aanbod van welzijnsvoorzieningen (buurtwerk, jongeren-/ ouderenvoorzieningen etc.)"

[11] Vraagstelling was: "In hoeverre bent u tevreden of ontevreden over het aanbod van (gezondheids)zorgvoorzieningen (huisartsenpost, consultatiebureau/centrum voor jeugd en gezin, verzorgingstehuis, etc)"

Constatering:

- **Laarbeek scoort hoger qua ambitie; de waardering voor welzijns- en (gezondheids)zorgvoorzieningen was gemiddeld in 2021**

7.2 Onderwijs

Onderwijs en leerlingzaken (taakveld 4.3)[12]

ONDERWIJS	Laarbeek	Gemert-Bakel	Gilze-Rijen	Deurne	Eersel	Drim-melen	Bernheze	Rucphen	Gemiddelde 8 gemeenten	Score L.b
Saldo (L-B)	943	1.415	936	1.198	678	1.309	1.210	1.141		
Saldo per h.h.	96	105	83	82	78	105	89	109	93.4	

Constatering:

- **Laarbeek scoort iets boven gemiddeld qua ambitie**; N.B in de burgerpeiling staat geen waarderingvraag over onderwijs

[12] Taakveld 'Onderwijs en leerlingzaken': "Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingvoorzieningen: achterstandenbeleid; coördinatie samen naar school, passend onderwijs; volwasseneneducatie; peuteropvang; leerlingenvervoer; stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten", e.a. voorzieningen.

7.3 Sport

Sport (taakvelden 5.1 en 5.2)

SPORT	Laarbeek	Gemert-Bakel	Gilze-Rijen	Deurne	Eersel	Drim-melen	Bernheze	Rucphen	Gemiddelde 8 gemeenten	Score L.b.
Sportbeleid en -activering [13]										
Saldo (L-B)	143	195	1.089	469	-	187	243	95		
Saldo per h.h.	15	15	96	37		15	18	9		
Sport-accommodaties[14]										
Saldo (L-B)	1.143	2.086	3.307	1.578	1.361	1.399	1.717	1.466		
Saldo per h.h.	116	153	292	108	156	112	126	141		
TOTAAL SPORT										
Saldo (L-B)	1.286	2.281	4.396	2.047	1.361	1.586	1.960	1.561		
Saldo per h.h.	131	168	388	145	156	127	144	150	176.1	

[13] Taakveld 'Sportbeleid en -activering': "Tot dit taakveld behoren: de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele en amateursport; ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening; ondersteunen van organisaties die zich met sport bezig houden; sport in de buurt en combinatiefuncties."

[14] Taakveld 'Sportaccommodaties': "Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening: sporthallen, zwembaden, schaatshallen; (groene en kunst-)velden, terreinen en opstallen, inclusief faciliteiten en technische voorzieningen; trapveldjes in de wijk."

Tevredenheid SPORT	Laar-beek 2021	Gemert -Bakel 2021 2025	Gilze-Rijen 2020 2024	Deurne 2019	Eersel 2022	Drim-melen 2023	Bernheze 2023	Rucphen 2021	Gemiddelde referentie-gemeenten (tot 25.000) in 2021	Score L.b.
Aanbod sport-voorzieningen [15]	74	80 63	83 72	74	74	76	74	70	77	

Constatering:

- **Laarbeek scoort lager qua ambitie dan gemiddeld; de waardering voor sportvoorzieningen was ook iets lager dan gemiddeld in 2021**

[15] Vraagstelling was: “In hoeverre bent u tevreden of ontevreden over het aanbod van sportvoorzieningen”

7.4 Cultuur

Cultuur (taakvelden 5.3, 5.4, 5.5 en 5.6)

CULTUUR	Laarbeek	Gemert-Bakel	Gilze-Rijen	Deurne	Eersel	Drim-melen	Bernheze	Rucphen	Gemiddelde 8 gemeenten	Score L.b.
Cultuurpresenta-tie, -productie en – participatie[16]										
Saldo (L-B)	196	716	262	894	346	75	484	109		
Saldo per h.h.	20	53	18	61	39	6	35	10		
Musea [17]										
Saldo (L-B)	23	560	31	383	275	4	19	2		
Saldo per h.h.	2	42	3	26	31	0	1	0		
Cult. Erfgoed [18]										
Saldo (L-B)	127	491	31	73	-	47	279	12		
Saldo per h.h.	13	37	3	5		4	20	1		
Media [19]										
Saldo (L-B)	492	905	720	597	388	655	1.020	716		
Saldo per h.h.	50	67	64	41	44	53	75	70		

[16] Taakveld 'Cultuurpresentatie, - productie en – participatie': "Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel: subsidiëren van podia voor muziek, dans en toneel; subsidiëren gezelschappen voor muziek, dans en toneel; accommodaties voor beeldende kunst; subsidies voor beeldend kunstenaars en projecten; kunstaankopen waaronder kunstwerken in de openbare ruimte; subsidiëren van cultuuruitingen op het gebied van film en video; kunstzinnige vorming en cultuureducatie, bevorderen van een educatief aanbod; culturele manifestaties waaronder herdenkingen."

[17] Taakveld 'Musea': "Tot dit taakveld behoren: musea, exposities; archeologie, heemkunde; historische archieven."

[18] Taakveld 'erfgoed': "Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed: historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte; subsidie, beheer, onderhoud, toezicht en handhaven van cultureel erfgoed; het (digitaal) zichtbaar maken van cultuurhistorische waarden."

[19] Taakveld 'media': "Tot dit taakveld behoren: de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: bibliotheken, lokale pers/omroep; lokale informatievoorziening"

TOTAAL CULTUUR										Score L.b
Saldo (L-B)	838	2.672	1.044	1.947	1.009	781	1.802	839		
Saldo per h.h.	85	119	88	133	114	63	131	81	101,8	

Constatering:

- **Laarbeek scoort lager qua ambitie dan gemiddeld;** N.B in de burgerpeiling 2021 stond geen (vergelijkbare) waarderingvraag over culturele voorzieningen

7.5 Groen (en speelvoorzieningen)

Openbaar groen en (openlucht) recreatie (taakveld 5.7)

OPENBAAR GROEN [20]	Laarbeek	Gemert-Bakel	Gilze-Rijen	Deurne	Eersel	Drim-melen	Bernheze	Rucphen	Gemiddelde 8 gemeenten	Score
Saldo (L-B)	2.971	4.854	3.988	3.623	2.338	3.428	2.685	2.419		
Saldo per h.h.	302	361	352	249	268	275	197	232	279,5	

[20] Taakveld 'groen en (openlucht) recreatie': "Tot dit taakveld behoren: aanleg, onderhoud openbaar groen, parken, graslanden zonder bestemming inclusief het plaatsen en onderhouden van kunstwerken in de openbare ruimte, gemeentetuin; aanleg en onderhoud van niet doorgaande openbare waterwegen: vijvers, sloten en overig water, waaronder onderhouden taluds; aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen (zoals speeltuinen, speelplaatsen, speelwerktuigen) en recreatievoorzieningen (zoals hertenkampen, kinderboerderijen, visvijvers, kampeerterreinen, watertappunten, dierentuinen, plantentuinen, volkstuinen, recreatiestranden, toeristische fiets- en wandelpaden, vrijetijdsbesteding in de openlucht, hondenvelden)"; e.a. voorzieningen.

Tevredenheid GROEN en speelvoorzienin-gen in de buurt	Laar-beek 2021	Gemert -Bakel 2021 2025	Gilze-Rijen 2020 2024	Deurne 2019	Eersel 2022	Drim-melen 2023	Bernheze 2023	Rucphen 2021	Gemiddelde referentie-gemeenten (tot 25.000) in 2021	Score L.b.
Voldoende groen	86	83 67	82 76	81	79	78	70	77	81	
Groen goed onderhouden	67	54 38	54 39	39	56	50	52	50	59	
Aanbod speel-voorzieningen	77	69 54	74 65	68	64	60	62	46	65	

Constatering:

- **Laarbeek scoort hoger qua ambitie dan gemiddeld; de waardering voor groenvoorzieningen (zowel over de hoeveelheid groen als het onderhoud ervan) was flink hoger dan gemiddeld in 2021**

8. Benchmark op het gebied van de gemeentelijke lasten

Om te beoordelen in welke gemeente de burger duurder of goedkoper uit is, worden daarom de woonlasten vergeleken. Die bestaan uit de gemiddelde ozb-aanslag, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Zoals al in hoofdstuk 4 is aangeven gaan we uit van een meerpersoonshuishouden (m.p.h.). Dat kan weer onderverdeeld worden in de categorie eigenaar-bewoner en huurder.[21]

WOONLASTEN 2025	Laar-beek	Gemert-Bakel	Gilze-Rijen	Deurne	Eersel	Drim-melen	Bernheze	Rucphen	Gemiddelde van 8 gemeenten	Score G.B.
Eigenaar-bewoner/ m.p.h.										
Woonlasten p.j.	1.022	1.105	862	1.065	926	1.044	951	918	987	
Rangnummer	162e	243e	23e	206e	60e	188e	80e	53e		
Huurder /m.p.h.										
Woonlasten p.j.	525	498	362	542	537	635	252	335	461	
Rangnummer	212e	187e	65e	226e	220e	297e	13e	48e		

Constatering:

- **Laarbeek scoort hoger qua woonlasten dan het gemiddelde van de 8 gemeenten; de relatief hoge score blijkt ook in het rangnummer van alle Nederlandse gemeenten, nl. de 162e (eigenaar-bewoner) en 212e (huurder) plaats (op 328 gemeenten)**

[21] Cijfers zijn gebaseerd op Coelo, *Atlas van de lokale heffingen* (2025), tabel 33

9. Algemene constateringen

Ofschoon nog niet perfect, laat deze 1.0 versie van de benchmark al wel zien dat het bekijken van wat het voorzieningenniveau – in vergelijking met andere gemeenten – een zeer divers beeld voor Laarbeek oplevert.

Op basis van de gehanteerde indicatoren (de middelen die de gemeente voor bepaalde voorzieningen beschikbaar stelt, en de waardering van inwoners voor deze voorzieningen) zien we dat voorzieningen op het terrein van welzijn, onderwijs en groenvoorzieningen hoger scoren dan vergelijkbare gemeenten qua financiële ambitie. Terwijl sportvoorzieningen en cultuur op dit punt juist minder scoren.

Als het gaat over de waardering van inwoners dan zitten bijna alle voorzieningen rond het gemiddelde; de waardering voor groen springt er positief bovenuit.

Qua woonlasten zit Laarbeek wat hoger dan gemiddeld. Maar zoals al in hoofdstuk 2 is aangegeven: er is geen causale relatie tussen de hoogte van het voorzieningenniveau en de hoogte van de lokale lasten aan te tonen. Daarvoor zijn er veel te veel andere oorzaken in het geding die relevant zijn voor deze niveaus.

In de 2.0 versie van deze benchmark zullen wij wel proberen wat meer duiding te geven aan de constateerde verschillen tussen de gemeente Laarbeek en de referentiegemeenten.